

## SLOVENCİ NA MIROVNI KONFERENCI LETA 1919 - 1920.

Sodelovanje med soustvarjalci SKA v raznih deželah slovenskega zamejstva dovoljuje postavim zgodovinarju zazreti se včasih v delavnice svojih poklicnih tovarišev drugod po svetu. Matica tukaj v Argentini ima olajšano možnost seznaniti širši krog interesentov s tem delom: z institucijo kulturnih večerov in s svojim založniškim udeležstvom. Tako je že lansko leto dalo dve razpravi izven Argentine živečih zgodovinarjev, ki smo ju slišali na kulturnih večerih in ju dobimo v kratkem še v tisku. Nadaljevanje stikov med zgodovinarji je prineslo novico, da je v Parizu živeči član ak. Fran Erjavce obdelal gornjo temo vsestransko, dasi ne v našem, ampak v sorodnem jeziku v zvezi z drugimi dogodki, kar čaka šele objave. Ko smo pripravljali proslavo 40-letnice slovenskega osvobodjenja, smo prosili g. Erjavca, naj nam pošlje dotično poglavje. Ko je razpravo znova prebral, je videl, da celo njemu, ki je v l. 1919-20 tedanjim dogodkom intenzivno sledil in se pozneje kot politični zgodovinar zanje vedno zanimal, stvari niso bile plastično prezentne, drugim sodobnikom komaj le megleno pred očmi, dočim mlajši rod o njih skoraj ničesar ni vedel. Tako pa je potem avtor predavanje znova napisal za slovenske poslušalce.

Avtor opozarja na dve fazi; prvič na stanje, ki smo ga bili zmožni ustvariti sami takoj prve tedne po razpadu Avstro-Ogrske monarhije in s katerimi smo lahko potem postavljali odločujoče mednarodne činitelje vsaj kolikor toliko pred izvršene čine, ki jih je bilo potem na mirovni konferenci težko spreminjati, in na mirovno konferenco samo, ki je deloma upoštevala navedena ustvarjena stanja, deloma se čutila vezano na že poprej sklenjene pakte med velesilami in na gesla, s katerimi so vodili zmagovalci prvo svetovno vojno, kjer je tudi odločevala dostikrat pest močnejšega.

Zdaj, ko je razprava znova napisana za Slovence, se avtor ni izogibal naglasiti naših lastnih napak, dasi jih bo morda bodočnost mestoma drugače vrednotila. Vsekakor je bil položaj na mejah Slovenije najtežja stvar, ki jo je moral slovenski narod tik po osvoboditvi svojega večinskega dela reševati. Če so lastne napake boleče, so pa smeli čini naših ljudi in pomoč prijateljev tem svetlejši točki v tej borbi. Marsikatera nesreča je nepopravljiva, a tudi marsikaterega uspeha doslej ni bilo mogoče zabrisati in upajmo, da ostane trajen.

Med slovenskimi delavci tistih časov je gotovo največjega pomena general Majster, ki mu je posvečen velik del te razprave, posebno kolikor govori o prvi fazi, o stanju, ki smo ga Slovenci po razpadu Avstro-Ogrske monarhije sami ustvarili. Med tujimi prijatelji se avtor spominja posebno ameriškega predsednika Wilsona, ki je stremeljenje jugoslovanske delegacije zlasti v borbi proti Italijanom vneto podpiral. Ta delegacija tudi v svojem slovenskem delu ni deležna nobene slabe kritike.

M. M.

### SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Zgodovinski odsek

Dvanajsti kulturni večer

Sobota dne 25. oktobra 1958 ob 19. uri v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

Na sporedu predavanje:

SLOVENSKE MEJE NA PARIŠKI MIROVNI KONFERENCI  
V LETU 1919

Prebrano bo predavanje akad. Frana Erjavca iz Pariza

Posebnih vabil ni

“Človek zapadnega sveta je v prvi polovici 20. stoletja izgubil smisel za zgodovino. Tedanji zgodovinarji so vztrajno zbirali podatke, da bi zašili zaplate v preprogah in niso več skrbeli, da bi gledali na zgodovino kot celoto. Evropski malo-meščan je namreč bil še vedno samo proizvod srečnih časov, bil je prevžitkar velike dedščine v občutju popolne varnosti. Ves je bil prepojen s prepričanju in načeli in je kar plaval v prosojni blaženosti. Vedel je, kaj je zgodovina, ni pa živel v zgodovini. Prebudil se je, ko so zadoneli topovi na bojiščih leta 1914. Začela se je nova doba, ko ni bilo več dovoljeno tajiti zla, se izogibati sencam ali pa se umikati pred usodo zgodovine. Valery je ugotovil, da civilizacije umirajo, za njim pa je Toynbee razložil, kako se to dogaja. Ljudje so morali začeti čitati dela Spenglerja, Kayserlinga, Berdjajeva, Guardinija in Guenona. Prišli so proroki, ki so govorili o novem srednjem veku, o koncu modernih časov.

Vedno več se je govorilo o bližajočih se katastrofah, človek se je zavedel, da bo moral iti po smisel Evrope v globino prepada... Odkrivala so se nova obzorja v pojmovanju zgodovine.”

### SLOV. KULTURNA AKCIJA

Zgodovinski odsek

Dvanajsti kulturni večer

Sobota dne 25. okt. 1958 ob 19 uri, salon Bullrich, Sarandí 41, Cap.

### SLOVENSKE MEJE NA PARIŠKI MIROVNI KONFERENCI LETA 1919

Predavanje ak. Frana Erjavca

Trinajsti kulturni večer

Literarni odsek

Sobota dne 8. novembra ob 19 uri, salon Bullrich, Sarandí 41, Cap.

### SEDEMDESETLETNICA PISATELJA ST. MAJCENA

TISKA SE:

ZGODOVINSKI ZBORNIK

Uredil Marijan Marolt.

Neva Rudolf

ČISTO MALO LJUBEZNI  
Črtice

Mirko Kunčič

GORJANČEV PAVLEK  
Mladinska povest

Katoliško Cerkev je zajela žalost.

Ves svet se klanja spomenu sv. očeta Pija XII. V našem času je stal ne samo kot poglavar Cerkve, ampak je bil tudi osrednja osebnost človeštva v vsem njegovem snovanju. Bil je oblikovalec in usmerjevalec v vseh vprašanih kulture, znanosti in splošnega napredka.

Slovenska kulturna akcija se pa še posebej spominja njegovega mecenskega daru. Njegov dar ni bil samo mecensko dejanje: bil je izredno priznanje in pobuda našemu delu.

Slava njegovemu spomenu!

## JUBILEJNI KONCERT GALLUSA

Pred desetimi leti se je ustanovil v Buenos Airesu pevski zbor Gallus. Spremljal nas je z našo pesmijo in jo širil med argentinsko publiko. Tako je v nedeljo, 12. oktobra, priredil koncert v spomin svojega jubileja-desetletnice.

Pod vodstvom pevovodje dr. J. Savellija je zbor zapel kot prvo pesem Kimovčevo Ti si Peter Skala v spomin na pravkar umrlega sv. očeta, drugo pa v spomin rajnemu članu Brandsteterju. Sledile so slovenske umetne pesmi: Tomčev Oče naš na Trubarjevo besedilo, šantlova uspavanka Pri zibeli, Mihečičeva Vse dolge noči, Poličeva Čez noč, zelo dramatsko podana Adamičeva uglasbitev ljudske balade Vragova nevesta, vesela Mirkova Izletniki in Jobstova Travniki dehtijo.

Po odmoru je nastopil mladinski zbor, ki je z lepo uglasenimi glasovi zapel Premrlovo Uro in Kendovo Petelin in putka. Zelo dobro je tudi podal pesmi Kje so tiste stezice in Sonce čez hribček gre.

Za konec je zapel zbor, oblečen v narodne noše, dobro izbrane melodije narodne pesmi Zagorski zvonovi, Furmanska, Polževa ženitev, Zbadljivka, Ogjar, Vipavska, Venček narodnih in ženka mi v goste gre.

Izven programa pa je zaradi vztrajne zahteve poslušalcev dodal Zdravico in V gorenisko oziram.

Tako je Gallus proslavil svojo desetletnico. Želimo, da bi zbor doživel še veliko takih jubilejev pri delu je skrbi za ohranitev naših vrednot v zamejstvu.

## kronika

— Člani, naročniki in prijatelji Slovenske kulturne akcije bodo gotovo z veseljem sprejeli na znanje, da je pesnik Karel Vladimir Truhlar pripravil svojo prvo pesniško zbirko Nova zemlja. Izdala jo bo — kot izredno izdanje — Slovenska kulturna akcija. Zbirka je že v tisku in bo najbrž mogla prav kmalu iziti.

— SLOVENSKE PLOŠČE V ARGENTINI. — Mladost slovensko podjetje JADRAN S.R.L., ki je pred kratkim začelo s snemanjem plošč, proslavlja te dni majhen "jubilej": prihodnji teden bo namreč izšla deseta plošča. Med drugimi, ki pojejo ali igrajo, sta tudi znana Tercet sester Fink in pa Kvartet Finkovih.

— SLOVENSKA NOVELA NA SEVFRNOAMERIŠKI T. V. — Novela "Begunec Farič", ki jo je Fran F. Bukvič objavil v lanskem Meddobju, je pod naslovom "At lest we forget" bila predvajana preko celotne televizijske mreže po vsej ZDA in Kanadi.

— IZ RIMA je dospela v Argentino pesniška zbirka Rafka Vodeba "Človek sem". Ker je za vso Argentino na razpolago samo 50 izvodov, opozarjamo vse, ki žele imeti zbirko za svojo knjižnico, da

## obrazi in obzorja

### AKTUALNOST CERKVENIH OČETOV

Da si je po drugi svetovni vojni Sorbonna ustanovila stolico za staro krščansko književnost, ni samo priznanje enemu najbolj delavnih stavbišč literarne zgodovine, temveč tudi dokaz, da je današnji znanstveni svet izpremenil svoje stališče do patristike, ki je še nedavno veljala za kleriško zadevo. In Pariz je še vedno prestolnica evropske kulture, najsi bo kakor koli s politično močjo Francije.

Še bolj pa priča za sodobni pomen patrističnih študij uspeh, ki ga v kulturnih krogih doživlja zbirka patrističnih in sorodnih tekstov, ki že od leta 1942 izhajajo pod pomenljivim naslovom "Sources chrétiennes". Lani je za petnajstletnico kot petdeseto knjigo izdala katehistične homilije sv. Janeza Krizostoma, ki jih je na Athosu odkril asumpcionist Antoine Wenger, morda bolj znan kot glavni urednik dnevnika "La Croix".

Zbirko, ki naj bi izobraženim bralcem omogočila dostop do tako bogatega vira krščanskega življenja in kulturnih vrednot kakor so grški očetje, je zamislil jezuit p. V. Fontoymont, sam izvrsten helenist in globok poznavalec duhovnega življenja. Od vsega začetka je bistveno sodeloval p. Henri de Lubac S.J., eden najbolj pomembnih sodobnih teologov, ki je danes skupaj s p. Jean Daniéloujem S.J. ravnatelj zbirke.

V času nemške okupacije, ko je Lyon zamenjal Pariz v opravi francoskega kulturnega glavnega mesta, sta v senici jezuitske fakultete pri Fourvière izšla prva dva zvezka zbirke. Gregorija Niškega Mojzsovo življenje je prevedel p. Daniélou, Klementa Aleksandrijskega Protreptika pa p. Mondésert, sedanji tajnik uredništva. Po izidu prvih sedmih zvezkov so 1945 privzeli v program tudi latinske očete in pa tiste izvenkrščanske pisatelje, ki so važni za zgodovino krščanskih začetkov.

Pobuda je vzbudila takoj najbolj živo zanimanje, ki še vedno stanovito raste. Poživljenje zanimanja za svete očete v letih 1829 do 1942, ki mu dolgujemo Mignevo zbirko, je bilo čisto omejeno na zgolj duhovne kroge. Danes more uredništvo Krščanskih virov pokazati lepo število pričevanj od agnostičnih do racionalističnih, celo marksističnih inteligentov, ki pomnivo stalno borejo "Vire". Uspeh je pripisati zelo odprtemu značaju zbirke. Že da to je zbirka, ki jo izdajajo Editions du Cerf, je simbolično. Sodelujejo teologi, filologi in zgodovinarji iz vseh katoliških krogov, redovni in škofijski duhovniki, laiki in kleriki; postaja vedno bolj mednarodno in ekumenično. Tu se srečuje pravoslaven Rus z anglikanskim univerznim profesorjem in ta dva s francoskim jezuitom, nekdanjim slušateljem na Ecole normale supérieure. Laktancijevo "O preganjalcih" je izdal belgijski zgodovinar J. Moreau, učenec profesorja H. Gregoire s svobodne univerze v Bruslju. Za napovedano iz-

dajo Pseudo-Dionizija Areopagita je ugotovil tekst nekega helenista, prevod nekega filozofa s katoliškega teologa s Katoliškega instituta v Lille.

Strogo znanstvena usmerjenost je do leta 1951; tedaj so izdali prvo patristično vrsto. Po letu 1951 nudi: 1.) nov, z zadovoljiv prevod grškega in latinskega besedila, ki je nasprotni strani; 2.) izdajo izvira v novi redakciji, ki pa v skladu z veljavnimi pravili; 3.)

ako obsežnem področju kulture katoliške literature ni malo kaj, čeprav izbrani najbolj različni tekstov, da si bo strojati zgodovino, apologetike, liturgije itd. V različnih izvirih obsegajo njih komentarjev.

Že obstoječim tinski seriji so 1957 sklenili dodati še orijentalno in padnih monastijskih krščanskimi deli svecena Filonu. Šteli 55 zvezkov.

V veliko priznanje delavcem je, da gres za patristično l. 1951 omenja "instrumenta" stilskega latinskega loubainskega orijentalnega korpusa. l. narodni kongres Solunu ugotovil ke za učeni svet.

Ko je zmaga kazala potreba nove zbirke za obsežno. Nanj se obrača zbirka IC, ki jo ureja franciskan p. Adalberto Hamann (založba Editions de Paris) v iskrenem in pravnem podajanju tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo. Nudi izbrane celotne tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo. Nudi izbrane celotne tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo. Nudi izbrane celotne tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo.

Poživljenje zanimanja za svete očete ni omejeno samo na svetlobo. Nudi izbrane celotne tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo. Nudi izbrane celotne tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo. Nudi izbrane celotne tekste, ki jih izdajajo pod vidikom avtentičnega pričevanja v svetlobo.

pisal: Nothing so good has appeared in English in the field of patristic texts. Po poletju 1958 je izšlo 26 zvezkov. Metodijev Symposium je pripravljen za avgust, Tertulijanov spis o pokori za oktober.

V hitrejšem umiru izhajajo The Fathers of the Church, izrazito ameriško katoliško podjetje, ki ga zalaga zgolj zanj ustanovljena založba. Začel jo je L. Schopp v letu 1957, kot uredniki nastopajo profesorji ameriških katoliških visokih šol R. J. DeFebris, Rud. Arbesmann OSA, St. Kuttner, R. P. Russell OSA, Martin Mc. Guire, Andr. Strittmatter OSB, Gerard G. Walsh S.J. Nekateri zvezki so redakcijsko zelo zanimivi n. pr. št. 15: Early Christian Biographies (1952), št. 22: The Commemorative Orations of St. Gregory Nazianzen and St. Ambrose. Konec letošnjega avgusta bo v knjigotrštvu 36. zvezek (Ciprijanovi traktati), pripravljen pa je tudi 37. zvezek s spisi Janeza Damascana. Avguštinovim spisom je v zbirki odmenjeno 22 zvezkov.

Odlična nemška patristika (B. Altanerjeva Patrologija je še vedno nedosežen priročnik) prevodno in edicijsko ne kaže posebne delavnosti. Tudi pri nas je bila dobro poznana v Koeselovi založbi izhajajoča Bibliothek der Kirchenväter, in to v vseh treh izdajah: Kempen 1860-88, Muenchen 1911 sst. Muenchen 1932-37. Po francoskem zgledu je sedaj Koesel objavil nekaj dvojezičnih izdaj: Avguštinove Confessiones, (J. Bernhard). Die Apostolischen Väter (Klementa Rimskega, Ignacija Antioh., Polikarpa iz Smirne, Quadratus fragment, urel. J. Fischer, 1956), Tertulijanov Apologeticum (Carl Becker, 1952). Vendar do večjega podjetja ni prišlo. Benediktina Emmanuel v. Saverus in Thomas Michels sta zadegala monastično usmerjeno zbirko "Alte Quellen neuer Kraft", kjer je do sedaj prišlo na svetlo šest duhovnih govorov Gregorija iz Nacianca in življenja palestinskih in egiptovskih menihov iz 5. in 6. stoletja.

V špansko govorečem svetu so zelo razširjeni prevodi iz znane "Biblioteca de Autores Cristianos", kjer patristični pisci, posebno Avguštin, zavzemajo lepo število zvezkov. Nudi tudi originalne tekste. Ni pa to prevajanje izšlo iz ne-kakšne patristične renesanse, kot je francosko.

Obnovljeno zanimanje za Očete je v času, ko evropska kultura išče k svojim virom, kulturno zgodovinsko samo po sebi razumljiv pojav. Saj so v velikih črtah osnovne teze starih krščanskih pisateljev — čeprav dostikrat desekralizirane in sekularizirane — všle v skupno dediščino evropske kulture, v sojem umovalnih navad in miselnih okvirov, ki v očeh kulturnega zgodovinarja in etnologa opredeljujejo mišljavo sodobnih evropskih ljudi. Naši "očetje po veri" so avtentični očetje zapadne kulture.

Izročilo modrosti, ki ga je antika preoddala naši civilizaciji, obsega tudi cerkvene očete. Veliki humanisti rene-

sanse so se dobro zavedali, da mora resnična klasična kultura objemati celotno antiko, pogansko in krščansko. Ni samo iskanje še neobdelanih filoloških torišč, ki sedanje klasične filologe vodi k očetom, temveč zgolj mnogo bolj pravilnejše zgodovinsko spoznanje o obsegu klasičnega humanizma.

Sodobnemu kristjanu, ki je priča velikega konflikta med krščanstvom in "novim poganstvom" je poznanje patrističnih spisov v veliko tolažbo in opogumljanje, saj mu razodeva milostno zmago Kristusove vere v največjih umovih pozne antike.

Mimo vseh zgodovinsko pogojenih razlogov pa obstaja v Cerkvi vekotrajni motiv za poznanje Očetov. Kot priče izročila, kot priče rednega in splošnega cerkvenega učenstva so "očetje", kakor je že Vincencij Lerinski imenoval (434) tiste starokrščanske pisce, ki se odlikujejo s pravovernim naukom, s svetim življenjem in potrditvijo Cerkve, vekovito aktualni.

Prevajanje Očetov v narodne jezike je eno izmed dejanj narodnega duhovnega pokristjanjenja. Dokaz je tudi, da si je narod pridobil izpričevalo zrelosti v Cerkvi. Pod uredništvom tako priznanega patrologa, kot je bil prelat Fran Ksaver Lukman, so 1938 začela izhajati "Cerkvenih očetov izbrana dela". Po starem načrtu bi obsegala vsaj 50 zvezkov. Do maja leta 1945 je izšlo osem zvezkov. Častna dolžnost slovenskih katoličanov je, da to pomembno podjetje nadaljujejo. Le tako bomo hodili vstric s sodobno kulturo.

France Dolinar

si jo pravočasno preskrbijo v pisarni Slov. kult. akcije ali pri založbi Tabor.

— Rok za dospelost rokopisov za literarni nagradni natečaj Slov. kult. akcije je podaljšan do 15. novembra 1958.

— Ciudadelski oder je pod režijo g. J. Špeha uprizoril z lepim uspehom v nedeljo 28. t. m. Gogoljevo komedijo "Ženitev". Predstava je bila v farni dvorani v San Justo.

### AKADEMIK IZIDOR CANKAR

Iz Ljubljane je prišlo poročilo, da je tam dne 28. septembra umrl univ. prof. dr. Izidor Cankar, bivši jugoslovanski poslanik v Buenos Airesu in član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Naš Glas čuti dolžnost, da se spomni njegove smrti zaradi pomembnosti njegovega dela za Slovence in ker, kljub vsemu, kar nas deli od njega, smo v mnogem čestiti vendar tudi iz njegovega dela.

Pokojni akademik je bil rojen v Sidu v Sremu l. 1886, kjer se je naselil njegov oče, brat očeta pisatelja Ivana Cankarja. Ko je pozneje prišel na gimnazijo v Ljubljano, ni znal slovensko in je moral prve razrede opravljati kot eksternist. Kot dijak je živel v Marjanišču, kjer mu je bil pokojni prelat Andrej Kalan pravi oče. Po maturi se je posvetil poleg študija v bogoslovju še umetnostni zgodovini, za katero se je šel usposobiti pozneje še na Dunaj in v Louvain, kjer je postal doktor v umetnostni zgodovini. Že tedaj je pisal leposlovne stvari in jih podpisoval z imenom Bregar. Bilo so to kritike in politične ocene (o Bleiweisu), napisal je roman S poti in prve literarne intervjuje z najvidnejšimi slovenskimi literati Obiski (l. 1911). Vse to ga je usposobilo za dve mesti, ki jih je prevzel po vrnitvi v domovino: postal je glavni urednik Slovenca in prevzel je uredništvo revije Dom in svet. Andrej Kalan, ki je do tedaj vodil obe mesti, je našel naslednika v svojem najljubšem učencu. Vso prvo svetovno vojno je bil na čelu lista, po vojni pa je bil član Narodnega veča v Zagrebu in eden izmed treh slovenskih zastopnikov, ki so bili pri razglasitvi zedinjenja 1. decembra 1918 na dvoru v Beo-

gradu. — Bolj pomembno je bilo njegovo vodstvo Dom in sveta, ki ga je prevzel l. 1914. Ustanovil je krog "mladinov", s katerimi je prenovil slovensko literarno življenje na katoliški strani s tem, da je dal umetnosti avtonomnost, razbil tradicionalno klasično otrdelost, negibnost, in usmeril revijo na evropsko gladino. Uvrstil je Ivana Cankarja med "dominsetovce", mlade stilno pomladil in pognal v tako živahnost in resnost, da je nedvomno Cankarjev Dom in svet pomenil tedaj najsodobnejšo literarno naprednost v naši književni zgodovini. Literaturi je postavil ob stran likovne umetnike in jim odprl list. Ekspresionizem je zaživel iz njegovega lista, ki mu je tudi on sam kazal smer z obravnavanjem sodobnih francoskih literarnih struj. Po vojni so njegovi nasledniki lagodno stopali po njegovi novi poti, ki ji je on z burno debato z Ušeničnikom in Grafenauerjem utrl pot in dovedel do prodora.

Po vojni se je umaknil politiki in literaturi in se ves posvetil umetnostni zgodovini, katere katedro je dobil na novi slovenski univerzi. Tu je prav tako revolucionarno utrl novo pot in postavil slovensko umetnostno zgodovino iz paberkovanja na evropsko višino. Njegova sistematika stila je bila evropska novost. Kdor je poslušal njegova predavanja, je v njih občudoval logičnost sistema, jasnost misli in elegantnost podajanja v obliki. Literarni zgodovinarji so glede sistematike umetnosti našli nasploh več pobud pri Izidorju Cankarju, kakor pri katerem koli svojemu profesorju, ne izvzešči celo prof. Prijatelja. Ustanovil je Umetnostni zbornik in tam z nešteto esejii, razpravami in še z organizacijami razstav uveljavljal svoje nazore. Z njim je za umetnostno vedo storil prav toliko in to, kar je storil za literaturo pri Dom in svetu. Tudi praktično je bil graditelj slovenskih kulturnih ustanov, kajti bistveno je sodeloval pri ustanovitvi Narodne galerije,

njegov pravi osebni dar narodu pa je Moderna galerija, ki jo je dal sam pozidati in poklonil slovenski javni upravi. Bil je soustanovitelj Nove založbe, kjer je izdal dela Ivana Cankarja. V njegovem uredništvu je izšlo 19 zvezkov.

Toda pot ga je povedla še v diplomacijo. Bil je dolgo vrsto let poslanik v Buenos Airesu in je bil med drugo svetovno vojno član Narodnega sveta, ki ga je vodil dr. Krek v tujini. Toda zapadel je pod vpliv Titove "diplomacije" (tu v Buenos Airesu) in se vključil v njegov pokret. Tako je bil sodelavec Šubašičev pri snovanju vlade, ki je prepelela kraljevo oblast v Titove roke. Iz Buenos Airesa je odšel za poslanika v Kanado, po vrnitvi v domovino pa je bil nekaj časa veleposlanik v Atenah, kjer je imel ob koncu svoje kariere oster spopad s sovjetskim veleposlanikom. Bil je odpoklican in vpokojen. Vrnil se je v Ljubljano, kjer je deloval na univerzi in pri akademiji in se predal prevajanju zlasti iz angleške književnosti (poprej Shenana, Dickensa, pozneje pa Thakera in Swifta). V tem delu ga je iztekla smrt v 72. letu starosti.

Osebnost pa je zašel v tragičen konflikt s samim seboj in se oddaljil od Cerkve. Po poročilih iz domovine je zadnje čase živel odmaknjen od vseh, pa tudi sicer so ga puščali v vedno večji izolaciji. Povsem kaže, da se je zavedal prehojene poti in sta zlasti zadnje čase postajala člana njegove poslednje družbe kanonika dr. Kimovec in šimenc.

Bil je za svoj čas gotovo najvišje svetovno razgledana osebnost in izredno močan zagovornik vrednot kvalitete in naprednosti in je njegov pomen neprimerno večji kot pa mu ga na pr. odmerja Janeževa Literarna zgodovina v svoji II. izdaji.

Tine Debeljak

## dema in po svetu

— Umrl je v Ljubljani slikar Ivan Čargo. Pripadal je skupini ekspresionistov, vendar se je formalno gibal zelo svobodno. Vsekakor je z njim slovenska umetnost izgubila močno osebnost, ki na žalost ni povedala vsega, kar je bilo v njej.

— Na mednarodnem pevskem festivalu v Arezzu v Italiji bosta sodelovala tudi dva slovenska pevka zbora in sicer Primorski pevski zbor "Vinko Vodopivec" in delavski zbor "Slavko Klavara" iz Maribora. Slovenska zbora bosta odšla skupno Crocejevo "Beati eritis" in Cherubinijevo "Brindiam, beviam". Primorski študent-je pa bodo odpeli še Gallusovo "Quam pulchra es amica mea" in Prelovčev "Sedem si rož".

— Na festivalu v Aix en Provence so izvajali Mozartova dela, med temi tudi opero Čarobno pišal. Tenorsko partijo Tamina je pel dunajski tenor Wunderlich, o katerem piše kritika, da je sedaj najboljši tenorist za Mozartove opere.

— Za zaključek Ljubljanskega festivala je Slovenska filharmonija pod taktirko Sama Hubada priredila "Koncert prvič izvajanih

slovenskih skladb". Spored je obsegal naslednja dela: Blaž Arnič, Divja jaga (simfonična pesnitev); Koral in tokata Primoža Ramovša in Mladinska simfonija Radovana Gobca. Kritika je pohvalila zlasti deli Arniča in Ramovša.

— Ameriški črnski basist, ki mu del svetovne publike prisoja velik sloves, Paul Robeson, je v Londonu priredil dva koncerta. V svoj spored je vključil tudi slovenske pesmi.

— Upravnik Slovenskega narodnega gledališča je postal Smiljan Samec. Sloves ima kot prevaialec opernih in dramskih del in jih je prevedel nad 40.

— Vinko Beličič je objavil kritiko pesniške zbirke Rafka Vodeba "Človek sem" v tržaški "Demokraciji". Opozarja zlasti na novosti tako v formalnem, kakor tudi idejnem oziru.

— Pasternakov roman "Doktor živago" postaja velika senzacija evropskega knjižnega trga. Prvi založnik v Milanu mora hiteti z novimi nakladami, dasi knjiga ni poceni (cena 3000 lir, 710 strani). O italijanski izdaji je v ljubljanskih "Naših razgledih" napisal navdušen članek Juš Kozak (kar tri strani). Dasi podaja podrobno vsebino dela, je vendar ponekod krenil "malo po svoje". Tako je

zapisal, da doktor v romanu "balega nasprotnika" v boju ubije, kar ni res. Tudi drugod se izvija, da ne bi preveč razkrinkaval komunizma. Popolnoma je tudi prezrl, da Pasternak knjigo zaključuje z zbirko religiozne lirike.

— Mariborska založba Obzorja napoveduje dve noviteti v prozi in sicer pisatelja Saše Vuga roman Veter nima cest in Dominika Smoleta Črni dnevi in beli dan. Pri Državni založbi v Ljubljani je izšlo delo Pismo na smrt obsojenih, avtor Franček Sajč. Poseben uredniški odbor je pri isti založbi izdal zbornik Bili smo v Španiji (spisi udeležencev državljanske vojne v Španiji). Lojze Ude bo za štirideseto obletnico osvoboditve Maribora izdal spominski zbornik, kjer bo zbral gradivo o položaju Maribora in vse Dravske doline tik pred koncem prve svetovne vojne. Knjiga bo izšla pri založbi Obzorja v Mariboru.

— Italijanski knjižarnariji, antikvariji in tiskarniški strojničarji podeljujejo vsako leto posebne vrste knjižno nagrado, ki nosi ime Bancarella. Nagrado dobi knjižar, ki se tisto leto najbolj prodaja. Letos jo je prelela Pasternakova knjiga "Doktor živago". Drugo nagrado je dobila knjižar italijanskega pisatelja Guida Pioveneja Viaggio in Italia.